

Školní vzdělávací program ve školní družině

Identifikační údaje

Adresa: Základní škola a Mateřská škola Dobrovice
Komenského 46, 294 41 Dobrovice
příspěvková organizace

Ředitelka školy: Ing. Jana Čejková

Úvod:

Školní družina je zřízena podle zákona č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT. Školní družina realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti.

Charakteristika školní družiny

Školní družina má tři oddělení s kapacitou 90 žáků. Nachází se v budově školy pro I. stupeň. Všechna oddělení jsou v neustálém kontaktu, zejména při pobytu venku a společných akcích. Výchovně vzdělávací činnost družiny volně navazuje na Školní vzdělávací program I. Stupně školy a je zaměřena na rozvoj osobnosti a zájmů jednotlivých žáků.

Provoz školní družiny je denně od 6:30 – 7:30 a od 11,30 – 16:00 hodin po ukončení výuky, pod vedením kvalifikovaných pedagogických pracovníků.

V areálu školy využíváme školní zahradu a podle potřeb navštěvujeme sportovní hřiště školy. Vytváříme takové prostředí, aby se děti cítily spokojené, bezpečné, jisté. Při práci se snažíme, aby každý žák mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti. Podporujeme důvěru žáka v sebe sama.

Při zájmové, rekreační a odpočinkové činnosti je kladen důraz na obsah, metody a formy práce, založené na spolupráci žáků, pedagogických pracovníků a rodiny.

Cíle výchovy

Cílem výchovy je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím aktivit mimo vyučování jej vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji, což je činnost dlouhodobá a obtížná. Proto konkretizujeme cíle výchovného působení a důraz na utváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům.

Klíčové kompetence žáků

1. Kompetence k učení

- samostatně pozoruje, porovnává, experimentuje a pokračuje v rozšiřování znalostí, dovedností a výuky formou hry a zábavy
- spontánně získané vědomosti dává do souvislostí, užívá je v praktickém životě
- pro efektivní učení vybírá a využívá vhodné způsoby, započatou práci dokončí (den, týden)
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi, dokáže své výsledky zhodnotit a diskutovat o nich

- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- 2. Kompetence k řešení problémů**
    - vede žáky ke kamarádství, ohleduplnosti, pomoci, vhodnému chování a jednání
    - zdánlivě malé problémové situace řeší samostatně, ale i s pomocí dospělé osoby
    - dokáže se omluvit, uzná svoji chybu
    - volí prostředky a způsoby pro splnění jednotlivých aktivit
  - 3. Kompetence komunikativní**
    - ovládá řeč, vyjadřuje se kultivovaně s vrstevníky i dospělými bez ostychu
    - formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu souvisle
    - navazuje nové přátelské vztahy se spolužáky
    - čerpá informace z časopisů, obrázkových materiálů, z mluveného slova, společenských her a soutěží
  - 4. Kompetence sociální a personální**
    - pracuje samostatně, spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel
    - podílí se na vytváření příjemné atmosféry ve družině, na základě ohleduplnosti a úcty ke spolužákům, pedagogům
    - přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
  - 5. Kompetence občanské**
    - dodržuje pravidla slušného chování
    - dokáže poskytnout pomoc dle svých možností (křivda, ublížení, hrubé zacházení, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dovede přijmout kompromis
    - není lhostejný k poškození osobního, školního i veřejného majetku
    - vnímá a rozvíjí vztahy k lidem, k prostředí, k přírodě
    - seznamuje se s kulturním děním (výstavy, soutěže, sportovní aktivity)
    - svým chováním a jednáním přispívá ke zlepšení kvality životního prostředí
  - 6. Kompetence pracovní**
    - používá běžné materiály, nástroje a vybavení
    - dodržuje vymezená pravidla (bezpečnost práce, ochrana zdraví)
    - využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech (vhodná komunikace, vlastní uplatnění)
    - rozvíjí schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých
    - odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům přistupuje odpovědně
  - 7. Kompetence k trávení volného času**
    - dokáže účelně trávit volný čas (důležité ve spontánní činnosti)
    - umí si vybrat zájmovou činnost dle svých dispozic (zájmové útvary)
    - rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech
    - rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času (kompetence stresových situací)
    - naplňuje a uspokojuje své potřeby - seberealizace

Materiální, prostorové, technické a jiné podmínky pro mimoškolní zájmovou činnost

Vnitřní i venkovní prostory využívané školní družinou jsou přizpůsobeny programu školní družiny

- vhodným nábytkem přizpůsobeným dětem

- větší plocha místnosti zakrytá kobercem
- dostupnost sociálního zařízení a ostatních prostor
- pomůckami k výchovným činnostem, hračkami, stavebnicemi, sportovním vybavením, časopisy, knihami
- dostatečný venkovní prostor pro hry a relaxaci
- audiovizuální technikou (CD přehrávač, přístup k počítačům připojeným k internetu, tiskárnou)

Jiné:

- školní družina využívá pro svoji činnost další prostory školy (tělocvičnu, PC učebnu s internetem)
- navštěvuje školní hřiště vhodné pro atletiku a míčové hry
- pedagogické pracovnice sledují další možnosti doplnění a zlepšení materiálních podmínek

Spolupráce školní družiny s dalšími subjekty

Pro zabezpečení kvalitní mimoškolní zájmové činnosti je důležitá vzájemná spolupráce se všemi pedagogickými pracovníky, zákonnými zástupci a jinými subjekty (provázanost školní družiny s okolím)

- každodenní spolupráce s třídními učiteli (předávání žáků, konzultace, vzájemná informovanost, společná organizace akcí, návštěva třídních schůzek)
- spolupráce se zákonnými zástupci (prezentace školní družiny, informovanost)

Personální podmínky

- vedoucí vychovatelka jmenovaná ředitelkou školy
- vychovatelky – odborné pedagogické vzdělání

Kvalifikovaný a individuální přístup vychovatele

- vzdělávací proces v mimoškolní výchově je přizpůsoben úrovni psychické i fyzické zdatnosti žáků
- zájmová, rekreační i odpočinková činnost školní družiny je zaměřena na všeobecné vzdělávání žáků a též na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- vychovatel organizuje zájmovou a odpočinkovou činnost tak, aby došlo k co nejaktivnějšímu zapojení všech žáků (dobrovolně)
- dokáže vhodnou motivací zaujmout žáka a zapojit jej do činnosti
- vytváří příjemné prostředí (výzdoba, atmosféra)
- individuálním přístupem naplňuje a uspokojuje potřeby žáků (názorná ukázka, vzájemná pomoc, doporučení aj.)
- vychovatelka plánuje výchovnou činnost dle Školního vzdělávacího programu pro mimoškolní zájmovou činnost
- tématické okruhy – programy školní družiny, vycházejí z Rámcového programu pro základní vzdělávání s jednotlivými průřezovými tématy (tématické okruhy)
- umožňují vlastní – individuální i skupinový projev žáků (naplňování jednotlivých klíčových kompetencí)

Potřeby žáka

- vhodně zvolený program (uvolnění, odreagování)
- podíl žáka na činnosti programu (vlastní aktivita, nápad, názory)
- využití materiálních, prostorových a technických podmínek v mimoškolní zájmové činnosti (dle programu)
- individuální přístup vychovatele – potřeby žáka, přímá pomoc, povzbuzení, podpora a ochrana slabších, vzájemná komunikace
- pocit bezpečného prostředí, celkové bezpečnosti žáka
- umožnit seberealizaci, originální projev v jednotlivých činnostech, rozvoj talentu a nadání žáků

Organizační schopnosti vychovatele

- plánuje pedagogickou a výchovnou činnost (projekty, tematické okruhy, náměty)
- zabezpečuje a organizuje mimoškolní zájmovou činnost formou her, soutěží, besed, vyprávění, poslechu, četby, individuální činností žáků
- zajišťuje dodržování režimu dne, časové rozvržení jednotlivých činností, organizaci a bezpečnost práce, hygienické návyky
- umožňuje dodržování pitného režimu, pomáhá při dozoru ve školní jídelně
- zajišťuje bezpečné prostředí a celkovou bezpečnost žáka (právní a bezpečnostní předpisy)

Právní vědomí vychovatele

- vychovatel v době pobytu dětí na sebe bere odpovědnost za jejich bezpečnost
- vychovatelé se průběžně seznamují s právními předpisy pro mimoškolní zájmovou činnost

Bezpečnost a ochrana zdraví – právní předpisy pro školská zařízení

Vnitřní řád ŠD, který je důležitým dokumentem školského zařízení obsahuje zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

- provoz a vnitřní režim školní družiny
- podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- podmínky zacházení s majetkem školy nebo školní družiny ze strany žáků

Vychovatel je seznámen s platnými bezpečnostními předpisy a vyhláškami:

- zajišťuje bezpečné prostředí a celkovou bezpečnost žáka
- seznamuje žáky bezpečností chování a práce první školní den
- uvolňuje žáky dle písemného lístku, nebo písemné zprávy rodičů (datum, čas, podpis rodičů)
- při nevyzvednutí žáka do provozní doby školní družiny, telefonicky uvědomí rodiče, popřípadě jiné osoby pověřené vyzvednutím žáka (zápisní lístek)
- pravidelně zapisuje docházku a odchody žáků do Přehledu výchovné práce
- přestupky žáka řeší domluvou, zápisem do žákovské knížky, pohovorem s rodiči
- umožňuje dětem pravidelný pitný režim, odpolední svačinu (žáci si svačinu a nápoje nosí z domova)
- je povinna poskytnout první pomoc a základní ošetření žáka
- malá i velká zranění sděluje rodičům písemnou formou do notýsku, nebo ústně při předávání žáka

- zapíše poranění žáka do knihy úrazů (dle platných předpisů)
- připravuje program dle měsíčních projektů, tématického plánu, týdenní skladby zaměstnání (upravuje, aktivizuje)

Podmínky pro přijetí žáka do školní družiny

Školní družina je určena pro žáky I. stupně ZŠ. Přednost mají žáci 1. a 2. ročníku.

- žák školní družiny a jeho zákonný zástupce je seznámen s vnitřním řádem školní družiny a školním řádem
- zákonný zástupce žáka vyplní zápisní lístek do školní družiny, který musí obsahovat všechny zákonem dané informace a mimořádné informace o zdravotním stavu žáka (alergie apod.)

Finanční podmínky pro přijetí žáka do školní družiny

Ředitelka školy vydává pokyn k poskytování úplaty za vzdělání ve školní družině dle § 123 odst. 2 a odst. 4, dále podle § 165 odst. 2i zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Úplatu platí rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka zařazeného do školní družiny.

- Úplata je vybírána za pololetí, ve kterém je žák zařazen ve školní družině.
- Úplata je splatná převodem na účet školy do konce října za I. pololetí a do konce února za II. pololetí.

Obsah zájmového vzdělávání je orientačně rozdělen do několika vzdělávacích oblastí

„Člověk a jeho svět“ - zahrnuje tématické celky, obory - „Místo kde žijeme“, „Lidé kolem nás“, „Lidé a čas“, „Člověk a příroda“, „Člověk a jeho zdraví“

V tématickém celku oboru „Místo, kde žijeme“ se učíme poznat své okolí, bezpečnou cestu do školy, domov, školu, družinu, obec, město a jeho historii, společnost. Do programu zařazujeme krátké tématické vycházky do okolí školy. Využíváme (motivujeme) pro další činnost tématické hry, besedy, výtvarné zpracování tématu (dramatizace, četba, jazykové hry, luštění křížovek aj.), hudebně, pohybově a rukodělnou výrobou. Do tohoto celku zařazujeme dopravní výchovu (kresba značek, dopravních prostředků atd.)

Možnosti rozpracování tématických okruhů

Můj dům – můj hrad, U nás doma, Poznáváme naši školu, Naše město, Povolání, Cesta za poznáním, kultura, tradice apod.

Lidé kolem nás – mezilidské vztahy (tolerance, ohleduplnost, vzájemná úcta), v rodině, ve škole, ve společnosti.

Seznamujeme se a získáváme první vědomosti o základních právech a povinnostech. Učíme se dodržovat zásady společenského chování, zapojujeme žáky do vlastního hodnocení, ale i ostatních žáků (najít klady).

Lidé a čas - orientujeme se v dějinách a čase. Seznamujeme se s kulturním děním a bohatstvím regionu i celé země. Zaměřujeme se na režim dne (včasný příchod, stravování, kvalitní využívání volného času).

Člověk a příroda - rozmanitost přírody, roční období, hledání souvislostí ve střídání ročních období, ochrana přírody. Příroda okolo nás – rostliny, živočichové, voda, ochrana životního prostředí (vliv člověka do přírody, třídění odpadů, péče o vodu a zeď okolo nás)

Člověk a jeho zdraví – žáci poznávají především sami sebe. Osvojují si hygienické návyky – péče o tělo, zuby atd. Získáváme informace o zdraví a nemocech, předcházení úrazů.

Tělovýchovnou a pohybovou činností upevňovat zdraví žáků, podporovat tělesnou a duševní pohodu.

Člověk a jeho svět – zahrnuje část tématických okruhů, průřezových témat, osobní a sociální výchovy, výchovy demokratického občana, výchovy k myšlení.

Rozvíjíme a upevňujeme získané znalosti, návyky a dovednosti žáků. Rukodělnými činnostmi rozvíjet tvořivost, trpělivost, pečlivost, přesnost, cit pro materiál, estetické a prostorové cítění.

Seznamujeme se s novými pracovními postupy.

Čtyři základní pilíře učení, které formulovala organizace OSN pro vědu a kulturu UNESCO:

- **učit se znát** – získávat vědomosti, objevovat nové věci, získávat poznatky, analyzovat je a dávat do souvislostí, řešit problémy
- **učit se „ Jak na to „** – získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život
- **učit se žít společně** – rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni máme práva i povinnosti, osvojit si pravidla společenského chování, rozvíjet empatii, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu
- **učit se být** – rozvíjet vnitřní kvality jedince, budovat jeho hodnotový systém, pěstovat zdravý životní styl

Umění a kultura – osvojení estetiky a krásna, rozvíjení tvořivosti, estetického cítění a utváření kladného vztahu ke kulturním hodnotám současnosti i minulosti.

- výtvarnou činností získáváme nové poznatky, rozvíjíme tvořivost, pracovní návyky, základní výtvarné techniky a postupy
- hudební a hudebně pohybovou činností upevňovat pěvecké návyky, rozvíjet sluchové cítění, rytmus, zpěv, tanec a hru na jednoduché hudební nástroje
- dramatická a literární činnost – pracují se slovem, textem, projevují herní dovednosti, využívají schopností a dovedností v týmové práci

Jazyk a jazyková komunikace – projevuje se ve všech vzdělávacích oblastech a oborech školní i mimoškolní výchovy (procvičování čtení, psaní, stolní hry, porovnávání různých jazykových kultur)

Matematika a její aplikace – projevuje se ve všech oblastech a oborech mimoškolní činnosti a je začleněna do tématických okruhů.

- rozvíjet logické myšlení žáků, upevňovat počtářské dovednosti (stavebnice, tvary, množství, společenské hry atd.)
- využívat různé metody a formy práce, založených na práci jednotlivce i skupiny